

Dittrich Söderman, Hanna
Tel: 010-698 15 17
Hanna.dittrich-soderman
@naturvardsverket.se

BESLUT
2020-04-21 Ärendenr:
NV-00303-20

Samtliga länsstyrelser

Överlämnande av rätten att besluta om skydds jakt på björn, varg, järv och lodjur till länsstyrelserna

Beslut

Naturvårdsverket överlämnar rätten att besluta om skydds jakt på björn, varg och lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län.

Naturvårdsverket överlämnar rätten att besluta om skydds jakt på järv till länsstyrelserna i norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Detta beslut gäller från den 1 juli 2020 till och med den 30 juni 2023.

Beslutet får inte överklagas.

Villkor

1. När en länsstyrelse fattar beslut om skydds jakt ska länsstyrelsen lägga in beslutet om skydds jakt i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut samma dag som beslutet fattats.
2. Länsstyrelsen ska inom 48 timmar efter att djur fällts under skydds jakt rapportera detta till Naturvårdsverket. Rapportering ska ske i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut. Om utfallet av en beslutad skydds jakt blir att inget djur fällts, ska rapportering om detta ske i samma databas inom 48 timmar efter jakttidens slut.
3. Djur som fällts eller påskjutits ska registreras kontinuerligt i Rovbase.

Bakgrund

Förarbeten

Möjligheten att delegera beslut om jakt från Naturvårdsverket till länsstyrelserna infördes efter propositionen En ny rovdjursförvaltning (2008/09:210). Delegering medgavs då under vissa förutsättningar. Riksdagen beslutade den 10 december 2013 om En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191, 2013/14: MJU7). I propositionen uttalas att delegering till länsstyrelserna av rätten att besluta om skydds jakt på stora

rovdjur bör ske utan begränsning, även till län som saknar reproducerande stam av den aktuella arten (s. 48).

Tidigare beslut

Naturvårdsverket har i beslut den 22 december 2016 (NV-08042-16) överlämnat rätten att besluta om skydds jakt på björn, varg och lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Naturvårdsverket har i beslut den 17 maj 2018 (NV-02872-18) överlämnat rätten att besluta om skydds jakt på järv till samtliga länsstyrelser i norra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Båda dessa beslut gäller till och med den 30 juni 2020.

Uppföljning

Naturvårdsverket ska löpande bedöma om överlämnandet av rätten att fatta beslut om skydds- och licensjakt till länsstyrelserna försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos arterna eller om möjligheten utnyttjas i för stor omfattning. Uppföljningen av länsstyrelsernas beslut om skydds jakt redovisas i tabellen nedan.

	Antal beslutade 2017	Antal fällda 2017	Antal beslutade 2018	Antal fällda 2018	Antal beslutade 2019	Antal fällda 2019
Björn	80	71	40	33	52	41
Varg	24	26	8	10	27	17
Järv	35	10	9	3	20	15
Lo	72	37	43	16	53	21

Antal beslutade anger det antal individer som omfattats av beslut om skydds jakt under ett år. Antal beslutade är en sammanställning av de beslut som registrerats i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut.

Antal fällda anger det antal djur som faktiskt fällts med stöd av beslut om skydds jakt under samma period. Antalet fällda djur är en sammanställning av djur som registrerade som fällda under skydds jakt i databasen Rovbase.

Utöver de djur som fällts med stöd av beslut om skydds jakt enligt tabellen ovan, har ett fåtal ytterligare djur fällts med stöd av § 9 jaktlagen och § 28 jaktförordningen.

Det kan saknas enstaka beslut i Naturvårdsverkets databas om jaktbeslut som inte registrerats av länsstyrelserna, vilket kan förklara att det i några fall är fler fällda djur av en art jämfört antal beslutade.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Enligt 24 a § första stycket jaktförordningen (1987:905) får Naturvårdsverket överlämna till länsstyrelsen att besluta om skydds jakt efter björn, varg, järv, lo och kungsörn med stöd av 23 b §.

Av 24 c § andra stycket jaktförordningen följer att Naturvårdsverket fortlöpande ska bedöma om möjligheten att jaga stora rovdjur med stöd av beslut enligt 24 a § försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, eller möjligheten annars utnyttjas i stor omfattning.

Om Naturvårdsverket bedömer att så är fallet, får Naturvårdsverket ändra eller återkalla ett sådant beslut.

Av 58 § första stycket punkt 5 jaktförordningen framgår att Naturvårdsverkets beslut enligt 24 a § inte får överklagas.

Naturvårdsverkets bedömning

Bedömning av tidigare delegerad beslutanderätt

För att bedöma om Naturvårdsverkets delegering till länsstyrelserna av rätten att fatta beslut om skyddsjakt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arterna, bör Naturvårdsverkets sammanställning av beslutade skyddsjakter under det senaste året ställas i relation till populationernas storlek, rapporterade referensvärden för arterna, förväntad utveckling av populationerna samt annat jaktligt uttag under samma period.

Art	Referensvärde	Senaste inventering	Antal individer i populationen	Trend, populationsutveckling
Björn	1400	2017	2877 (95% CI = 2771–2980)	Stabil
Varg	300	2018/19	300 (95% CI = 237–390)	Minskande
Järv	600	2019	679 (95% CI = 565–891)	Ökande
Lodjur	870	2018/2019	1189 (95 % CI = 1001–1377)	Stabil

Trend beskriver utvecklingen av populationen de senaste fyra åren om man studerar populationsutvecklingen.

Bedömning om ny delegation

Naturvårdsverket har möjlighet att överlämna rätten att besluta om skyddsjakt på de stora rovdjuren till länsstyrelsen. Enligt den gällande rovdjurspolitiken är det en styrka att beslut om skyddsjakt på björn, varg, lodjur och järv fattas regionalt, nära de som berörs av besluten. Sedan den 1 januari 2014 behöver inga specifika förutsättningar vad gäller rovdjursstammarna i de aktuella länen vara uppfyllda för att delegering av möjligheten att besluta om skyddsjakt ska kunna ske till länsstyrelserna. Gynnsam bevarandestatus är inte ett krav för att Naturvårdsverket ska kunna delegera beslutsrätten. Naturvårdsverket ska dock följa utvecklingen av populationerna och hur de påverkas av beslutad jakt. Detta för att bedöma om delegerad beslutsrätt riskerar att äventyra gynnsam bevarandestatus för arterna. Ett viktigt underlag vid beslut om delegering är därför uppföljningen av länsstyrelsernas beslut om skyddsjakt och bedömningen av om besluten har riskerat att försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos arterna.

Naturvårdsverket vill betona att det ankommer på respektive länsstyrelse att se till att varje skyddsjaksansökan och ärende utreds och prövas i enlighet med gällande bestämmelser för skyddsjakt. Det är också viktigt att länsstyrelserna i samverkan tar nationellt ansvar för att arterna bibehåller gynnsam bevarandestatus.

145 björnar fälldes efter beslut om skyddsjakt under perioden 2017 till och med 2019. I genomsnitt fälldes 48 björnar per år under perioden vilket motsvarar ca 1,7 % (48/2877) av populationen. Björnpopulationen är stabil givet den sammanlagda kända dödlighet (inklusive jakt) som skett mellan åren 2013 och 2017. Förutsatt att andelen björnar som faller efter beslut om skyddsjakt hålls på samma nivå under den tid som detta beslut gäller, bedömer Naturvårdsverket att trenden för

populationsutvecklingen kommer att vara fortsatt stabil och att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus inte försvåras.

53 vargar fälldes efter beslut om skyddsjakt under perioden 2017 till och med 2019. I genomsnitt fälldes 18 vargar per år under perioden vilket motsvarar ca 6 % (18/300) av populationen. Populationens beräknade årliga tillväxttakten i Sverige är 10 %¹. Förutsatt att andelen vargar som fälls efter beslut om skyddsjakt hålls på samma nivå under den tid som detta beslut gäller, bedömer Naturvårdsverket att trenden för populationsutvecklingen kommer att vara stabil eller ökande och att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus inte försvåras.

28 järvar fälldes efter beslut om skyddsjakt under perioden 2017 till och med 2019. I genomsnitt fälldes 9 järvar per år under perioden vilket motsvarar ca 1,3 % (9/679) av populationen. Populationens beräknade tillväxttakt i Sverige är 4,6 %². Förutsatt att andelen järvar som fälls efter beslut om skyddsjakt hålls på samma nivå under den tid som detta beslut gäller, bedömer Naturvårdsverket att trenden för populationsutvecklingen kommer att vara stabil eller ökande och att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus inte försvåras.

74 lodjur fälldes efter beslut om skyddsjakt under perioden 2017 till och med 2019. I genomsnitt fälldes 25 lodjur per år under perioden vilket motsvarar ca 2,1 % (25/1189) av populationen. Populationens beräknade tillväxttakt i Sverige varierar mellan omkring 6 % i de nordligaste delarna av landet till drygt 20 % i Bergslagen och de södra delarna av landet³. Förutsatt att andelen lodjur som fälls efter beslut om skyddsjakt hålls på samma nivå under den tid som detta beslut gäller, bedömer Naturvårdsverket att trenden för populationsutvecklingen kommer att vara stabil eller ökande och att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus inte försvåras.

Villkor

Naturvårdsverket har för avsikt att årligen utvärdera om delegerad beslutanderätt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arterna eller om möjligheten annars utnyttjas i för stor omfattning. Naturvårdsverket bedömer att de krav som ställs på länsstyrelserna i relation till arternas populationstillväxt och avseende rapportering av jaktbeslut och jaktresultat möjliggör en ändamålsenlig uppföljning.

Vägledning till beslutet

Naturvårdsverket vill betona vikten av att länsstyrelserna vid besiktning av djur som fälls med stöd av denna delegering bör ta prover på det aktuella djuret på det sätt som Naturvårdsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt anger i bilaga till detta beslut. Naturvårdsverket vill betona vikten av att provtagning sker på det sätt som anges i bilagan. Detta för att bibehålla hög kvalitet och god kontinuitet i övervakning av de stora rovdjuren. Provtagningen är därför en viktig del av den kontroll som kommer att ske och i övrigt i arbetet med förvaltning av de stora rovdjuren. Länsstyrelserna kan med fördel ange behovet av provtagning som villkor i sina beslut om skyddsjakt som fattas med stöd av denna delegering. Som grund för ett sådant villkor kan 24 d § andra stycket jaktförordningen anges. Naturvårdsverket överväger att reglera detta i nya föreskrifter om rovdjursförvaltning.

¹ [Liberg et al 2018 Beräkning av beskattning av den Skandinaviska vargpopulationen 2019](#)

² Nilsson, T. 2013; Table 1; NV rapport 6549

³ Andrén 2019 Beskattningsmodell för lodjur

Övrigt

Beslut om skydds jakt och rapportering om fällda djur ska enligt villkor 1 och 2 läggas in i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut på webben. Databasen nås på <https://projektrom.miljodirektoratet.no/>. Inloggningsuppgifter fås av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket vill även påminna om följande.

- Dispens från Naturvårdsverket krävs i varje enskilt fall för användning av andra jaktmedel än de som är tillåtna jaktmedel vid skydds jakt.
- Naturvårdsverket har utfärdat föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt där det framgår vilka vapen som är godkända för jakt efter bland annat rovdjur.
- Naturvårdsverket har i arbetet med att ta fram föreskrifter om vilt som tillfaller staten (NFS 2019:5), kunnat konstatera att vilt av arter som räknas upp 33 § jaktförordningen endast tillfaller staten om det dödas när det är fredat. Eftersom ett beslut om skydds jakt med stöd av denna delegering upphäver fredningsbestämmelserna tillfaller djuret inte staten med stöd av 33 § jaktförordningen. Istället tillfaller djuret jakträttshavaren enligt 10 § jaktlagen (1987:259).
- Beslut om skydds jakt som sker med hänvisning till detta beslut om delegering ska uppfylla de förutsättningar för jakt som anges i 23 a § jaktförordningen.
- Naturvårdsverket har tagit fram stöd till länsstyrelserna för beslut om skydds jakt i form av ”Riktlinjer för beslut om skydds jakt”.
<https://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6500/978-91-620-6568-3/>

Detta beslut har fattats av generaldirektören Björn Risinger. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Claes Svedlindh, föredragande, biträdande avdelningschefen Gunilla Ewing Skotnicka, enhetschefen Marcus Öhman, viltjuristen Andreas Ahlén, vilthandläggarna Klas Allander, Erica Stigblom och Hanna Dittrich Söderman.

Detta beslut har fattats elektroniskt och saknar därför nammunderskrifter.

Björn Risinger

Claes Svedlindh

Bilaga
Vägledning om provtagning

Sändlista:

Samtliga länsstyrelser

För kännedom:

Sametinget

Viltskadecenter

Skandinaviska björnforskningsprojektet

Skandulv

Skandlynx

Järvprojektet

Miljödepartementet

Näringsdepartementet

Jordbruksverket

Rådet för rovdjursfrågor

Polismyndigheten

Statens veterinärmedicinska anstalt

Naturhistoriska riksmuseet

Miljödirektoratet, Norge

Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland